

PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS*

<i>Pateiktos pastabos</i>	<i>Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>	<i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i>
<i>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</i>			
<p>Parengiamuosiuose viešųjų pirkimų dokumentuose nepagrindžiami rinkos tyrimo rezultatai, todėl ne visada aišku kokie tiekėjai apklausti, kokios prekių ir medicininių įrenginių savybės, parametrai, gamintojai buvo vertinti pirminės apklausos metu.</p>	<p>Vidaus teisės aktuose detaliai reglamentuoti rinkos tyrimo atlikimą ir rezultatų fiksavimą, pasirinktų apklausti tiekėjų skaičių, jų atrankos kriterijus, taip pat užtikrinti argumentuotą dokumentų rengimą, kad būtų galima įvertinti ir pagrįsti rinkos tyrimo metu nustatytą preliminarią perkamo objekto vertę.</p>	<p>Pastabos ir siūlymai pagrįsti ir suprantami. Vis dėlto, priimtas sprendimas, šiuo metu, iš esmės, nekeisti vidinių teisės aktų, kadangi 2022 m. gegužės – birželio mėnesiais Telšių rajono savivaldybės pavaldume esančioms įstaigoms, tame tarpe ir Regioninei Telšių ligoninei, buvo pristatyti Telšių rajono savivaldybės administracijos numatomi centralizuotai įgyvendinti viešųjų pirkimų organizavimo, planavimo, iniciavimo ir vykdymo pokyčiai, susiję su nuo 2023 m. įsigaliosiančiais viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimais. Ryšium su tuo, įstaigoms numatoma naujai parengti vidaus teisės aktus, reglamentuojančius visus viešojo pirkimo žingsnius ir jų įgyvendinimo reikalavimus, atsakomybių paskirstymą. Manytina, kad dažna reglamentavimo kaita, viešųjų pirkimų procesuose dalyvaujantiems įstaigos darbuotojams, ypač pirkimo iniciatoriams, gali sukelti kaip tik daugiau neaiškumo nei to norėtųsi.</p> <p>Paminėtina yra tik tai, kad viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės direktoriaus 2022 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. V1-10-1 „Dėl viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės direktoriaus 2018 m. vasario 21 d. įsakymo Nr. V1-38 „Viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ nauja redakcija buvo išdėstyti</p>	

* Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.

		<p>viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 1, 2 ir 3 priedai.</p> <p>Vienas iš pakeistų dokumentų – paraiška pirkimui (Aprašo 2 priedas), nuo šiol reikalauja didesnio informacijos kiekio apie inicijuojamą pirkimą pateikimo.</p>	
<p>Nereglamentuota techninių specifikacijų rengimo tvarka ir šioje procedūroje yra ligoninėms suteiktos plačios diskrecijos ribos, todėl neaišku kam ASPI teikiama pirmenybė rengiant viešojo pirkimo technines specifikacijas, t. y. ar yra atsižvelgiama į medicinos įrangos individualią charakteristikos svarbą, ar pirmenybė teikiama įrangos veikimo rezultatams, ar apskritai pirmenybė teikiama proporcingumo principui, kuris vis tik turėtų būti paremtas tam tikro lygio ASPI vienodų funkcijų ir tyrimų vykdymui. Nustatytos situacijos, keliančias abejones dėl skaidrių viešojo pirkimo procedūrų, kai tiekėjams iš anksto galėjo būti žinomos kai kurios pirkimo sąlygos, kurios galimai suteikė pranašumą prieš kitus tiekėjus.</p>	<p>Vidaus teisės aktuose įtvirtinti techninės specifikacijos rengimo kontrolės mechanizmą, taip pat dokumentuose aiškiai argumentuoti techninių specifikacijų parametrų bei jų intervalų pasirinkimą ir fiksuoti pagrindinį rengėją.</p>	<p>Pastabos ir siūlymai pagrįsti ir suprantami. Vis dėlto, priimtas sprendimas, šiuo metu, iš esmės, nekeisti vidinių teisės aktų, kadangi 2022 m. gegužės – birželio mėnesiais Telšių rajono savivaldybės pavaldume esančioms įstaigoms, tame tarpe ir Regioninei Telšių ligoninei, buvo pristatyti Telšių rajono savivaldybės administracijos numatomi centralizuotai įgyvendinti viešųjų pirkimų organizavimo, planavimo, iniciavimo ir vykdymo pokyčiai, susiję su nuo 2023 m. įsigaliosiančiais viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimais. Ryšium su tuo, įstaigoms numatoma naujai parengti vidaus teisės aktus, reglamentuojančius visus viešojo pirkimo žingsnius ir jų įgyvendinimo reikalavimus, atsakomybių paskirstymą. Manytina, kad dažna reglamentavimo kaita, viešųjų pirkimų procesuose dalyvaujantiems įstaigos darbuotojams, ypač pirkimo iniciatoriams, gali sukelti kaip tik daugiau neaiškumo nei to norėtųsi.</p> <p>Paminėtina yra tik tai, kad pagrindinis techninės specifikacijos rengėjas visada yra laikomas tas asmuo, kuris inicijuoja pirkimą, t.y. pildo ir pasirašo paraišką pirkimui.</p>	

<p>Kai kuriuose pirkimuose tiekėjų siūlomų įrenginių techniniai parametrai ar jų intervalai identiška sutampa su ASPĮ pirkimo sąlygose ir techninėje specifikacijoje numatytais reikalavimais.</p>	<p>Rengiant techninės specifikacijas remtis specialistų išvadamis ir viešųjų pirkimų dokumentuose aiškiai argumentuoti techninių specifikacijų parametrų ir jų intervalų pasirinkimą, arba užtikrinti alternatyvias priemones, skirtas antikorupcinio požiūriu ydingoms situacijos valdyti. Taip pat techninių specifikacijų rengimo etape realiai įvertinti rinką, užtikrinti galimybę pirkime dalyvauti kuo daugiau teikėjų ir vykdyti viešųjų pirkimų procedūrų kontrolę.</p>	<p>Manytina, kad viena iš galimų alternatyvių priemonių, skirtų antikorupcinio požiūriu ydingoms situacijos valdyti, galėtų būti Sveikatos apsaugos ministerijos ženkliai didesnis indelis į techninių specifikacijų standartizavimą². Iš įstaigos pusės - numatoma visiems medicininės įrangos pirkimams (nepriklausomai nuo jų vertės), prieš tvirtinant pirkimo sąlygas, atlikti rinkos konsultacijos ir/ar techninių specifikacijų projektų paskelbimus.</p>	
<p><i>2. Kitos antikorupcinės pastabos</i></p>			
<p>Neaiškios ir neargumentuotos viešųjų pirkimų planavimo procedūros kelia korupcijos riziką, kai pirkimų iniciatoriai parengiamųjų pirkimų procedūrų metu gali susitarti su tam tikru tiekėju, pirkimo plane patvirtinti preliminarią perkamo objekto vertę, kuri vėliau bus pagrindas atmesti kitų tiekėjų pasiūlymus dėl per didelės kainos vertinimo</p>	<p>Vidiniuose teisės aktuose detalai reglamentuoti viešųjų pirkimų poreikio formavimo, metinio pirkimo plano rengimo / keitimo etapus, taip pat raštuose, tarnybiniuose pranešimuose argumentuotai pagrįsti metų eigoje kintanti pirkimų poreikį, verčių perskirstymą bei nurodyti pirkimų plano keitimo iniciatorius.</p>	<p>Numatoma, iki tol buvusius lakoniškus pirkimo plano keitimo įstaigos vadovo įsakymus, rengti išsamesnius, aprašant priimto sprendimo motyvus ir priežastis. Laikomasi pozicijos, kad pirkimo plane nurodyta pirkimo vertė yra tik orientacinė. Kitaip tariant, ji neturi sutapti su jau pradėtam pirkimui skirtų lėšų suma.</p>	

<p>kriterijaus. Nustatyti atvejai, kai viešųjų pirkimų planas keistas prieš pat pirkimo procedūras, taip pat neturint pakankamai lėšų, todėl galėjo turėti įtakos skaidrių sprendimų priėmimui ir korupcijos rizikai, kai galimai buvo siekiama įsisavinant lėšas pirkti iš žinomo tiekėjo, nustatyti tik vienam tiekėjui palankesnes pirkimo sąlygas, kad kuo greičiau būtų nustatytas pirkimų laimėtojas.</p>			
<p>Kai pirkime pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas, nesiimama papildomų priemonių, kuriomis būtų įsitikinama, kad vienintelio tiekėjo siūloma kaina yra reali, atitinkanti rinkos kainą ir nėra daugiau potencialių tiekėjų.</p>	<p>Teisiniame reglamentavime nustatyti, kokiais objektyviais kriterijais remiantis pirkimo objektai gali būti skaidomi į dalis / rūšis. Taikyti papildomus viešųjų pirkimų kontrolės mechanizmus, atkreipiant ypatingą dėmesį į pirkimus, kuriuose pasiūlymai buvo vertinti tik pagal vieno tiekėjo pateiktą pasiūlymą (įskaitant pirkimus, kai vieno tiekėjo pasiūlymas buvo vertintas atmetus kitus pasiūlymus). Atsitiktine tvarka patikrinti atskirų viešųjų pirkimų procedūras, vykdyti dokumentų kontrolę bei atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.</p>	<p>Pastabos ir siūlymai pagrįsti ir suprantami, tačiau dėl ribotų žmogiškųjų išteklių - atliktų pirkimų analizių atlikimas tampa komplikuoju.</p>	

<p>Neišnaudojamas CVP IS funkcionalumas, taip pat sistemoje galimai tikslingai netalpinama reikšminga informacija ir su viešaisiais pirkimais susiję dokumentai (pvz., preliminari vertė, paraiška, protokolas, pirkimo užduotis.</p>	<p>Teisiniame reglamentavime įtvirtinti nuostatas, numatančias maksimaliai naudoti CVP IS funkcionalumo galimybėmis bei aiškiai nustatyti, kokie įstaigos vidaus dokumentai kaupiami CVP IS „Vidaus dokumentai“ skiltyje ir šioje sistemoje nuosekliai talpinti reikšmingą viešųjų pirkimų procedūrų informaciją (dokumentus dėl preliminarios vertės, paraiškas, protokolus, pirkimo užduotis ir pan.).</p>	<p>Pastabos ir siūlymai pagrįsti ir suprantami, tačiau dokumentacijos kėlimas į CVP IS tampa komplikuoju dėl ribotų žmoniškųjų išteklių.</p>	
<p>Nepatvirtintas arba neaiškus ASPĮ paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas, todėl paramos skirstymo procedūros visada gali sąlygoti piktnaudžiavimus, ne vienodą praktiką, taip pat neskaidrius, šališkus, arba tik tam tikriems darbuotojams palankius sprendimus, keliančius prielaidas korupcijos pasireiškimo tikimybei. Neviešinama informacija apie teiktą, gautą ir panaudotą paramą. Nustatyti atvejai, kai paramą skirsto ne komisija, bet vienasmeniškai ASPĮ vadovas.</p>	<p>Tobulinti paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinį reglamentavimą, nustatyti aiškius lėšų skirstymo kriterijus bei visus paramos naudojimo klausimus nagrinėti komisijose.</p>	<p>Viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės direktoriaus 2022 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V1-40 „Dėl viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės paramos gavimo, teikimo, apskaitos ir viešinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Regioninės Telšių ligoninės paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas. Artimiausiu metu planuojama pradėti viešinti atitinkamus duomenis įstaigos internetiniame puslapyje.</p>	
<p>Paramą teikę subjektai</p>	<p>Teisiniame reglamentavime</p>	<p>Viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės direktoriaus</p>	

<p>dalyvauja ASPĮ vykdomuose viešuosiuose pirkimuose, todėl kyla korupcijos rizika, kai skiriant paramą ASPĮ gali būti siekiama palankesnių sprendimų viešųjų pirkimų ar kitose veiklos srityse.</p>	<p>numatyti, kad ligoninės savo iniciatyva dėl paramos gavimo negali kreiptis į subjektus, laimėjusius viešuosius pirkimus, arba dalyvaujančius viešųjų pirkimų procedūrose, o esant tam tikrų medicininių priemonių, vaistų paramos būtinumo poreikiui viešai kreiptis į potencialius tiekėjus bei viešinti paramos gavimo ir naudojimo dokumentus.</p>	<p>2022 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. V1-40 „Dėl viešosios įstaigos Regioninės Telšių ligoninės paramos gavimo, teikimo, apskaitos ir viešinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Regioninės Telšių ligoninės paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas. Artimiausiu metu planuojama pradėti viešinti atitinkamus duomenis įstaigos internetiniame puslapyje.</p>	
<p>Taikoma praktika, kai pati ligoninė kreipiasi į paramos teikėją, prašo tam tikros paramos, nors teikėjas dalyvauja viešuosiuose pirkimuose, arba yra laimėjęs viešuosius pirkimus ir dėl palankių sprendimų priėmimo visada yra suinteresuotas reaguoti į ligoninės prašymą ir skirti prašomą paramą.</p>	<p>Atsisakyti praktikos, kai ASPĮ prašo paramos iš tiekėjų dalyvavusių / dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose ir paramos teikimo srityje taikyti papildomos korupcijos prevencijos priemonės.</p>	<p>Minėtosios praktikos atsisakyta.</p>	
<p><i>3. Kitos pastabos</i></p>			